

Okresné riaditeľstvo PZ v Pezinku
Šenkvičná 14
902 01 Pezinok
K rukám riaditeľa

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
nepredchádza	2626/2023/KVOP	 	06.05.2024

Výsledky neohlásenej návštevy

Vážený pán riaditeľ,

dňa 17.7.2023 som spolu s právničkou Kancelárie verejného ochrancu práv vykonal neohlásenú **kontrolnú návštevu Obvodného oddelenia Policajného zboru v Modre** (ďalej len „OO PZ Modra“) zameranú na obmedzovanie osobnej slobody osôb na policajných útvaroch, osobitne v celách policajného zaistenia a v určených priestoroch. Cieľom mojich systematických návštev policajných zariadení je posilniť ochranu pred zlým zaobchádzaním s cieľom pôsobiť do budúcnosti a zvyšovať štandard zaobchádzania s osobami obmedzenými na slobode v policajných zariadeniach.¹

OO PZ Modra disponuje jedným určeným priestorom. V čase mojej návštevy sa v určenom priestore nachádzala jedna zadržaná osoba, s ktorou som vykonal rozhovor bez prítomnosti príslušníkov. Vykonal som tiež prehliadku určeného priestoru, vrátane materiálneho vybavenia, taktiež som hovoril so službukonajúcimi príslušníkmi, ktorí mi poskytli požadovanú súčinnosť, za čo ďakujem. Týmto Vás podľa zákona o verejnom ochrancovi práv upovedomujem o výsledkoch neohlásenej kontrolnej návštevy.²

Na základe vykonanej kontroly som zistil nasledujúce nedostatky:

- **Odoberanie poučenia o právach zadržanej osoby**

Z rozhovoru so zadržanou osobou vyplynulo, že jej boli predložené štyri papiere, pričom nemala dostatok času sa s nimi oboznámiť a nevedela, čo presne podpisuje. Ako nás príslušníci neskôr informovali, išlo o štyri rovnopisy „Poučenia osoby pri použití oprávnenia obmedziť osobnú

¹ Opatrenia zbavujúce osobu slobody môžu často znamenať určitý nevyhnutný prvok utrpenia či poníženia. Štát však má povinnosť zabezpečiť, aby bola osoba zaistená za podmienok, ktoré sú v súlade s ľudskou dôstojnosťou tak, aby spôsob a postup výkonu týchto opatrení nevystavoval takúto osobu úzkosti či utrpeniu takej intenzity, ktorá by prevyšovala nevyhnutnú úroveň utrpenia so zaistením neoddeliteľne spojenú, a **aby s ohľadom na praktické požiadavky obmedzenia slobody bolo zodpovedajúcim spôsobom zabezpečené jej zdravie a dobré životné podmienky.** (Rozsudok ESLP: Kummer v. Česká republika z 25. júna 2013, ods. 62)

² § 22 ods. 2 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom ochrancovi práv“).

slobodu podozrivej osoby“, ktoré po podpísaní zadržanou osobou odoberajú z bezpečnostných dôvodov. Podľa vyjadrení príslušníkov by si s papierom údajne mohli ublížiť. **Ide teda o plošný prístup bez individuálneho vyhodnocovania miery rizika. S touto praxou nemôžem súhlasiť a je v rozpore aj so samotným textom v poučení.** Na konci formulára s poučením je totiž uvedené, že zadržaná osoba svojim podpisom potvrdzuje, že bola poučená, poučeniu porozumela a jeden výtlačok písomného poučenia si prevzala. Príslušníci si však tento výrok vykladajú tak, že si ho prevzala len na dobu oboznámenia sa s dokumentom. Takýto právny výklad však nemôžem akceptovať.

Upozorňujem, že formulár s poučením osoby obmedzenej na slobode je nosičom dôležitých informácií a jeho odoberanie môže mať za následok obmedzenie možnosti uplatnenia práv zadržaných osôb. Požiadavku, aby si zadržané osoby zapamätali všetky svoje práva a povinnosti nepovažujem za primeranú. Treba tiež brať do úvahy, že je rozdiel medzi schopnosťou prijímať informácie v rámci prvotných procedúr bezprostredne po obmedzení slobody a schopnosťou prijať ich neskôr, keď je osoba už relatívne v pokoji. Nevylučujem však, že môže dôjsť k situáciám, kedy príslušník po individuálnom posúdení charakteristík či správania konkrétnej osoby vyhodnotí, že by formulár s poučením mohol predstavovať vec, ktorá by mohla byť zneužitá k seba poškodzovaniu alebo k ohrozeniu inej osoby. V takom prípade je však nevyhnutné pravidelne vyhodnocovať trvanie tohto rizika a po jeho pominutí poučenie odovzdať osobe.

Navrhované opatrenie:

Ponechávať osobám umiestneným v určenom priestore formulár poučenia a individuálne vyhodnocovať potrebu jeho odobratia. V prípade odobratia formulára, navrhujem spísať túto skutočnosť napríklad formou úradného záznamu spolu s riadnym odôvodnením a priebežne vyhodnocovať trvanie dôvodov, pre ktoré nemôže byť poučenie osobe odovzdané. (priebežne)

- **Absencia signalizácie na privolanie príslušníkov**

Vzhľadom na to, že priamo v určenom priestore sa nenachádza toaleta ani umývadlo a priestor nie je v bezprostrednej blízkosti príslušníkov, zaujímal som sa o to, ako sú zadržané osoby predvádzané na toaletu. V určenom priestore sa totiž nenachádza žiadna signalizácia na privolanie príslušníkov. Službukonajúci príslušníci ma informovali, že v prípade potreby môže zadržaná osoba zamávať napríklad na kameru. Takýto postup nepovažujem za efektívny, čo potvrdzuje aj vyjadrenie zadržanej osoby, ktorá tvrdila, že musela kričať a búchať mrežami a trvalo to nejaký čas, kým prišiel príslušník.

Aj podľa Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neludského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (Výbor CPT) **je potrebné prijať primerané kroky na zabezpečenie možnosti rýchleho kontaktu osôb v policajnom zaistení s dozorným personálom.** V opačnom prípade existuje značné riziko, že sa načas nezareaguje na rôzne incidenty.³

³ Európsky výbor na zabránenie mučenia a neludského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Aktualizácia štandardov CPT ohľadom policajného zaistenia. Výňatok z dvanástej všeobecnej správy (2002). Dostupné z: <https://rm.coe.int/16806cd1e8>

Navrhované opatrenie:

Zabezpečiť v určenom priestore systém na privolanie príslušníkov. (do 3 mesiacov)

V zmysle § 17 ods. 2 písm. e) zákona o verejnom ochrancovi práv je orgán verejnej moci povinný vysporiadať sa s opatreniami, ktoré verejný ochranca práv navrhne. Vaše vyjadrenie k navrhovaným opatreniam očakávam v zmysle § 17 ods. 3 zákona o verejnom ochrancovi práv lehote 20 dní od doručenia žiadosti verejného ochrancu práv.

S úctou

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen)
verejný ochranca práv